

Slakting av mulige SARS-bærende dyr

Kinesiske myndigheter skal nå slakte ned desmerkatter av frykt for spredning av SARS-viruset. Dette kan være en forhastet beslutning. Bevisene for at desmerkatten er opphav til smitten er ikke entydige. Dersom dyrene skulle være bærere av viruset, kan en nedslakting i seg selv bidra til spredning av viruset, og verdifull informasjon kan gå tapt.

5. januar 2004 beordret myndighetene i Guangdong-provinsen i Sørøst-Kina at alle desmerkatter i fangenskap umiddelbart skulle avlives. Det skulle også iverksettes tiltak for å fange og avlive ville desmerkatter. Bakgrunnen for avgjørelsen var at en mann fra Guangdong var blitt syk av et virus som gav alvorlig, akutt luftveissyndrom (SARS). Viruset hadde genetiske likheter med et virus funnet i desmerkatter (1). Guangzhou Institute of Respiratory Diseases sa at dyrearter som er beslektet med denne katten også skal tilintetgjøres (2).

Kildene til humane infeksjonsagens er blitt identifisert ved hjelp av molekylærbiologiske studier de siste tiårene. Det er vist at mange sykdommer stammer fra epidemiske sykdommer hos husdyr. For eksempel stammer meslinger og tuberkulose fra sykdommer hos kyr, og influensa kom fra infeksjoner hos griser og ender (3). Opphavet til humant immunsviktvirus (HIV) er sannsynligvis nær knyttet til immunsviktvirus hos aper (4). Brucellose smitter via melkeprodukter i tillegg til kontakt med infiserte dyr som kyr, sauer, geiter, griser, kameler, bøfler og seler (3).

Mange av disse sykdommene er et større helseproblem enn SARS. SARS infiserte 8 000 mennesker og drepte 774, mens tuberkulose dreper ca. 5 000 personer hver dag (5). Globalt døde 2,1 millioner mennesker av diarésykdommer i 2000 (5). En stor del av disse tilfellene skyldes matbåren smitte. Salmonellose, som ofte smitter via kylling og egg, er en vanlig årsak til slike sykdommer (5). Likevel er nedslakting av husdyrbestander som har gitt opphav til sykdommer som regel utført først etter entydig vitenskapelig dokumentasjon.

Mennesker er avhengige av dyr for ernæring, sosioøkonomisk utvikling, selskap og mangfold. Men dyr kan overføre sykdommer til mennesket. Desmerkatten selges i Kina som en delikatess og er en viktig del av den lokale økonomien i Guangdong-provinsen (2). Derfor kan man spørre seg om avgjørelsen om å utrydde arten er korrekt.

Selv om arten er mistenkt som en mulig kilde til SARS, er bevisene ikke entydige. Det har vært vist at selgere av forskjellige arter levende dyr har IgG-titre mot SARS som er høyere enn hos kontrollpersoner (6). Videre har det vært vist at virus hos desmerkatten og mange andre dyr likner genetisk eller er identiske med SARS-virus hos mennesker (6–7). Dette kan tyde på at det finnes et reservoar av SARS eller SARS-liknende virus hos dyr og at SARS har smittet mennesker fra dyr. Likevel er det ikke klart at desmerkatten er opphav til denne smitten. I tillegg er kun to dyreselgere blitt syke av SARS, og ingen av disse solgte desmerkatter (8).

Dersom disse dyrene er bærere av viruset, kan nedslaktingen infisere steder, mennesker eller dyr i området og bidra til spredningen av SARS. I tillegg kan det tenkes at kineserne nå ødelegger informasjon som kan benyttes i fremtiden til bedre å forstå sykdommen. For eksempel burde det være interessant å finne ut hvorfor dyreselgere med forhøyet antistoff-titer mot SARS-viruset ikke utviklet sykdommen. Hvorvidt antistoffene skyldes kryssreaksjoner med SARS-virus, eller om de beskytter mot SARS, er ennå ikke kjent.

Som for andre sykdommer bør fokus på bekjempelse av SARS rettes mot vaksineutvikling, diagnoseforbedring og behandling. Smittebekjempelse som omfatter nedslakting av dyrebestander bør hvile på entydige vitenskapelige undersøkelser.

Ulf R. Dahle

ulf.dahle@fhi.no
Nasjonalt folkehelseinstitutt
Postboks 4404 Nydalen
0403 Oslo

Fernanda C. Petersen

Institutt for oral biologi
Universitetet i Oslo

Litteratur

1. Bradsher K, Altman LK. China to kill 10.000 civet cats in effort to eradicate sars. The New York Times 5.1.2004.
2. The associated press. China to slaughter animals over SARS case. The New York Times 6.1.2004.
3. Diamond J. Evolution, consequences and future of plant and animal domestication. Nature 2002; 418: 700–7.
4. Hahn BH, Shaw GM, de Cock KM, Sharp PM. AIDS as a zoonosis: scientific and public health implications. Science 2000; 287: 607–14.
5. World Health Organization. <http://www.who.int> (5.1.2004).
6. Center of disease control and prevention. Prevalence of IgG antibody to SARS-associated coronavirus in animal traders-Guangdong Province, China, 2003. Morb Mortal Wkly Rep 2003; 52: 986–7.
7. Guan Y, Zheng BJ, He YQ, Liu XL, Zhuang ZX, Cheung CL et al. Isolation and characterization of viruses related to the SARS coronavirus from animals in southern China. Science 2003; 302: 276–8.
8. He JF, Xu RH, Yu DW, eng GW, Liu YY, Liang WJ et al. Severe acute respiratory syndrome in Guangdong Province of China: epidemiology and control measures. Zhonghua Yu Fang Yi Xue Za Zhi 2003; 37: 227–32.